MỘT SỐ CHƯƠNG TRÌNH KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ PHỤC VỤ PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN TỈNH BÌNH DƯƠNG

Đoàn tham quan thực tế tại Kho lạnh của tập đoàn AJ Total tại KCN Long Hậu, Long An

Tỉnh Bình Dương là một trong những tỉnh thuộc vùng kinh tế trọng điểm phía Nam. Quá trình công nghiệp hóa, đô thị hóa cũng đã và đang diễn ra rất nhanh, cơ cấu kinh tế lại có sự thay đổi theo hướng tăng tỷ trọng công nghiệp - dịch vụ và giảm tỷ trọng nông nghiệp. Mặc dù vậy, nông nghiệp vẫn giữ vai trò quan trọng đối với phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh. Phát huy lợi thế, hiệu quả các nguồn lực trong nông nghiệp, khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo; chuyển từ tư duy sản xuất nông nghiệp sang tư duy sản xuất nông nghiệp, sản xuất sản phẩm có giá trị cao, đảm bảo an toàn thực phẩm, đa dạng theo chuỗi giá trị phù hợp với yêu cầu của thị tường, tích hợp các giá trị văn hóa, xã hội và môi trường vào sản phẩm, góp phần phát triển nông nghiệp hiệu quả và bền vững.

Chủ trương, chính sách

Nắm bắt được tầm quan trọng của sản xuất nông nghiệp hữu cơ, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tỉnh Bình Dương đã tham mưu UBND tỉnh ban hành Quyết định số 2672/QĐ-UBND ngày 23/11/2021 của UBND tỉnh Bình Dương về việc phê duyệt kế hoạch thực hiện Đề án "Phát triển nông nghiệp hữu cơ giai đoạn 2020 - 2030" theo Quyết định số 885/QĐ-TTg ngày 23/6/2020 của Thủ tướng Chính phủ trên địa bàn tỉnh Bình Dương năm 2023 với tổng kinh phí 36,9 tỷ đồng, trong đó vốn ngân sách nhà nước hỗ trợ 24 tỷ đồng.

Trong chăn nuôi, UBND tỉnh cũng đã ban hành Kế hoạch thực hiện Chiến lược phát triển chăn nuôi giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2045 theo Quyết định số 1520/QĐ-TTg ngày 06/10/2020 của Thủ tướng Chính phủ trên địa bàn tỉnh Bình Dương. Kế hoạch này sẽ tiếp tục đẩy mạnh các hoạt động nghiên cứu, ứng dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật, chuyển giao các công nghệ mới, tiên tiến

trong chăn nuôi. Ưu tiên bảo tồn những nguồn giống tốt hiện có và đẩy mạnh hoạt động nghiên cứu về giống mới có năng suất và chất lượng tốt đáp ứng được thị hiếu của người tiêu dùng, ứng dụng công nghệ sinh học và chuyển giao quy trình, công nghệ trong chăn nuôi; ứng dụng tiến bộ kỹ thuật, công nghệ mới vào quy trình sản xuất giống, sản xuất thức ăn, chăm sóc…

Đến tháng 6/2022, UBND tỉnh ký Quyết định số 1436/QĐ-UBND ban hành Kế hoạch hành động thực hiện Chiến lược phát triển nông nghiệp và nông thôn bền vững đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2050 trên địa bàn tỉnh Bình Dương. Kế hoạch hướng đến phát triển nông nghiệp, kinh tế nông thôn gắn với xây dựng nông thôn mới theo hướng nông nghiệp sinh tháo có hiệu quả cao, nông thôn hiện đại và nông dân văn minh. Theo đó, thực hiện thúc đẩy hợp tác, liên kết, phát triển chuỗi giá trị, các mô hình nông nghiệp tiên tiến; đẩy mạnh thí điểm và nhân rộng các mô sản xuất nông nghiệp mới như: Nông nghiệp hữu cơ, nông nghiệp tuần hoàn, nông ngheiejp thông minh, nông nghiệp công nghệ cao… Thu hút doanh nghiệp "đầu tàu" có đủ năng lực về vốn, khoa học công nghệ và thị trường để dẫn dắt chuỗi giá trị hiệu quả nhằm phát triển các cụm liên kết sản xuất -chế biến và tiêu thụ tại các địa phương, vùng có sản xuất nông sản lớn, thuận lợi giao thông, lao động, logictics, tạo điều kiện hình thành động lực tăng tưởng cho địa phương.

Chương trình số 107-CTr/TU ngày 17/3/2023 của Tỉnh ủy Bình Dương về thực hiện Nghị quyết số 19-NQ/TW, ngày 16/6/2022 của Hội nghị lần thứ năm Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII về nông nghiệp, nông dân, nông thôn đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 trên địa bàn tỉnh Bình Dương. Trong đó, Chương trình sẽ Phát triển nền nông nghiệp hiệu quả, bền vững theo hướng sinh thái, ứng dụng khoa học - công nghệ tiên tiến, nâng cao chất lượng, giá trị gia tăng. Đẩy mạnh phát triển nông nghiệp theo hướng hiện đại, chuyên canh, quy mô lớn, bảo đảm an toàn thực phẩm dựa trên nền tảng ứng dụng khoa học - công nghệ tiên tiến, chuyển đổi số, cơ giới hoá, tự động hoá; gắn kết chặt chẽ nông nghiệp với công nghiệp, dịch vụ, sản xuất với bảo quản, chế biến chuyên sâu và tiêu thụ nông sản. Khuyến khích phát triển nông nghiệp xanh, hữu cơ, tuần hoàn, chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP), giảm phát thải khí nhà kính...

Đồng thời, Tạo đột phá trong nghiên cứu, ứng dụng khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số; đào tạo nhân lực trong nông nghiệp, nông thôn. Nâng cao trình độ nghiên cứu, chuyển giao, ứng dụng khoa học công nghệ, phát triển nông nghiệp thông minh (4.0), nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao tạo đột phá năng suất, chất lượng và quản trị; đẩy mạnh thực hiện quy chuẩn, tiêu chuẩn quản lý chất lượng. Xã hội hóa nghiên cứu, chuyển giao khoa học công nghệ, trong đó chú trọng doanh nghiệp nông nghiệp xây dựng và phát triển thương hiệu nông sản. Tăng cường công tác chuyển đổi số, xây dựng cơ chế chính sách thúc đẩy chuyển đổi số; phát triển hạ tầng, giữ liệu, nền tảng số

Kế hoạch số 2364/KH-UBND ngày 22/5/2023 của UBND tỉnh Bình Dương về triển khai thực hiện Đề án "Phát triển nông nghiệp hữu cơ giai đoạn 2020 - 2030" theo Quyết định số 885/QĐ-TTg ngày 23/6/2030 của Thủ tướng Chính phủ trên địa bàn tỉnh Bình Dương năm 2023. Theo đó, trong năm 2023, triển khai thực hiện 07 mô hình điểm áp dụng quy trình kỹ thuật giai đoạn chuyển đổi sản xuất không hữu cơ sang sản xuất hữu cơ nhằm thay đổi dần thói quen sử dụng nhiều sản phẩm gốc hóa học của nông dân: (1) Mô hình rau ăn lá 0,5 ha/mô hình. (2) Mô hình rau ăn quả 0,5 ha. (3) Mô hình bưởi 05 ha. (4) Mô hình cam, quít 05 ha. (5) Mô hình chuối 05 ha. (6) Mô hình chăn nuôi gà thịt 4.000 con. (7) Mô hình chăn nuôi heo thịt 60 con/mô hình.

Chương trình số 2434/QĐ-UBND ngày 25/9/2023 của UBND tỉnh Bình Dương về việc phê duyệt Chương trình khuyến nông tỉnh Bình Dương giai đoạn 2022-2025, theo đó, chương trình sẽ tập trung chuyển giao và áp dụng nhanh các tiến bộ khoa học kỹ thuật mang tính đột phá và có khả năng lan tỏa mạnh; tiếp tục xây dựng và nhân rộng các mô hình khuyến nông theo chuỗi giá trị sản phẩm; mô hình ứng dụng tiến bộ kỹ thuật mói, công nghệ cao trong trồng trọt, chăn nuôi, nuôi trồng thủy sản; mô hình cơ giới hóa, chế biến, bảo quản nông sản… góp phần chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp theo hướng phát triển sản xuất

Mô hình nuôi cá chạch lấu của nông dân Trần Thanh Hùng tại Hậu Giang.

hàng hóa, nâng cao năng suất, chất lượng, an toàn thực phẩm đáp ứng nhu cầu trong nước và xuất khẩu. Thúc đẩy tiến trình cơ cấu lại ngành nông nghiệp theo hướng nâng cao giá trị gia tăng và phát triển bền vững gắn với xây dựng nông thôn mới.

Hỗ trợ nông dân ứng dụng tiến bộ khoa học và công nghệ vào sản xuất

Nhằm tăng cường ứng dụng tiến bộ khoa học và công nghệ vào lĩnh lực nông nghiệp nông thôn, trong giai đoạn 2021 - 2025, Sở Khoa học và Công nghệ đã thực hiện ký kết chương trình phối hợp với Hội Nông dân tỉnh thực hiện hỗ trợ cho nông dân thực hiện các hoạt động ứng dụng, chuyển giao các tiến bộ khoa học và công nghệ, xây dựng, quảng bá thương hiệu để nâng cao trình độ sản xuất, hiệu quả sản xuất, tăng giá trị hàng hóa nông nghiệp, khả năng cạnh tranh và hội nhập.

Đẩy mạnh công tác thông tin, tuyên truyền về khoa học và công nghệ cho cán bộ, hội viên, nông dân

Nội dung thông tin, tuyên truyền về vị trí, tầm quan trọng của khoa học và công nghệ trong phát triển nông nghiệp, nông thôn; kết quả các mô hình ứng dụng tiến bộ khoa học và công nghệ thành công, các điển hình tiên tiến của nông dân trong hoạt động sáng tạo cũng như ứng dụng các tiến bộ khoa học và công nghệ vào thực tiễn sản xuất; các hoạt động nhằm nâng năng suất, chất lượng sản phẩm, hàng hóa trong sản xuất kinh doanh.

Giới thiệu các quy trình công nghệ, kỹ thuật thành công có khả năng ứng dụng trong thực tế sản xuất phù hợp với từng địa phương; quy trình quản lý sản xuất và tiêu chuẩn sản phẩm nông sản, hàng hóa có mã số, mã vạch, truy xuất nguồn gốc, chất lượng cao, an toàn với sức khỏe cộng đồng; các chứng nhận nhãn hiệu tập thể, chỉ dẫn địa lý và giá trị của các sản phẩm có chứng nhận trong việc nâng cao giá trị kinh tế, tính bền vững cho các giá trị nông sản; các tiến bộ kỹ thuật, các thành tựu về khoa học và công nghệ mới trong sản xuất, kinh doanh, chế biến nông, lâm, thủy sản; thông tin về các chuỗi cung ứng thực phẩm an toàn và các địa chỉ kinh doanh sản phẩm an toàn được xác nhận để thiết lập liên kết với các cơ sở phân phối, tiêu thụ sản phẩm; chính sách hỗ trợ của nhà nước trong triển khai, ứng dụng tiến bộ khoa học và công nghệ đối với các tổ chức, cá nhân thông qua Quỹ Phát triển Khoa học và Công nghệ của tỉnh.

Phối hợp tổ chức tập huấn cho cán bộ, hội viên Hội nông dân về ứng dụng khoa học và công nghệ trong sản xuất và đời sống

Nội dung tập huấn tập trung vào sản xuất nông nghiệp an toàn, nông nghiệp hữu cơ, nông nghiệp tuần hoàn, nông nghiệp sinh thái, nông nghiệp công nghệ cao, nông nghiệp thông minh; hệ thống quản lý chất lượng tiến, công cụ cải tiến năng suất chất lượng, truy suất nguồn gốc, áp dụng mã số, mã vạch, mã QR Code cho sản phẩm, hàng hóa; làm quen với thương mại điện tử, từ cách chụp ảnh sản phẩm, viết nội dung, xây dựng các kịch bản kinh doanh bán hàng trực tuyến, lựa chọn kênh bán đến livestream bán hàng nông sản. Mỗi nông dân sẽ được đào tạo để trở thành một chủ doanh nghiệp, chủ động nắm thông tin thị trường, mở rộng kênh phân phối, quảng bá hình ảnh sản phẩm đến người tiêu dùng, xây dựng thương hiệu, nâng cao hiệu quả kinh doanh.

Trong năm 2023, Sở KH&CN đã tổ chức cho hơn 30 nông dân tham gia tập huấn về "Ứng dụng công nghệ 4.0 trong quản lý và sản xuất sản phẩm

nông nghiệp". Tham gia lớp tập huấn, nông dân được tiếp cận cách ứng dụng công nghệ 4.0 để tối ưu hóa quá trình sản xuất nông nghiệp, từ việc quản lý thông tin và dữ liệu đến việc sử dụng các thiết bị và hệ thống tự động, nắm bắt thông tin về Internet of Things (IoT), trí tuệ nhân tạo (AI) và các công nghệ mới nhất để nâng cao hiệu suất và giảm thiểu rủi ro trong sản xuất nông nghiệp. Đồng thời, thảo luận về cách ứng dụng các mô hình quản lý mới để đảm bảo sự bền vững của các trang trại. Lồng ghép trong chương trình này, các nông dân tham gia lớp tập đã được đi khảo sát, tham quan mô hình thực tế có liên quan tại tỉnh Hậu Giang.

Phối hợp hỗ trợ nông dân phát huy sáng kiến cải tiến kỹ thuật; nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm

Hỗ trợ hội viên, nông dân phát huy sáng kiến cải tiến kỹ thuật, sáng chế, sáng tạo; đưa sáng kiến, sáng chế, sáng tạo có hữu ích của nông dân nhanh được ứng dụng hiệu quả vào sản xuất, kinh doanh, dịch vụ, liên doanh, liên kết với doanh nghiệp trong nước và quốc tế.

Phối hợp hỗ trợ về việc nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm, hàng hóa, hiệu quả sản xuất kinh doanh cho nông dân trên địa bàn tỉnh.

Phối hợp hỗ trợ nông dân ứng dụng công nghệ

Xây dựng, phát triển và sử dụng mã số, mã vạch, truy xuất nguồn gốc, chỉ dẫn địa lý, nhãn hiệu tập thể trong sản xuất nông nghiệp (nông sản, chế biến, thực phẩm, tiểu thủ công nghiệp).

Xây dựng hệ thống thông tin kết nối cung cầu sản xuất, tiêu thụ các sản phẩm nông nghiệp nhằm thúc đẩy sức cạnh tranh, giá trị của các nông sản đặc sản, hiệu quả tổ chức sản xuất, phát triển thị trường trên cơ sở lợi thế và điều kiện sản xuất, văn hóa bản địa, góp phần tích cực trong xây dựng nông thôn mới, thực hiện Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP) của Chính phủ.

Phối hợp xây dựng các mô hình điểm ứng dụng khoa học và công nghệ, ứng dụng khoa học và công nghệ mới vào hoạt động sản xuất và dịch vụ trong nông nghiệp

Phối hợp hỗ trợ nông dân thực hiện các mô hình khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo, mô hình sản xuất ứng dụng công nghệ số, công nghệ 4.0. Chú trọng công nghệ tưới tiêu, các giải pháp cung cấp nước ngọt, nước sạch cho sản xuất và sinh hoạt. Các thiết bị nông nghiệp có tính đồng bộ cao, sử dụng năng lượng tái tạo. Sản xuất nông nghiệp gắn với du lịch sinh thái. Ứng dụng công nghệ thông tin trong truyền thông phổ biến các kiến thức khoa học và công nghệ cho hội viên nông dân.

Phối hợp với các đơn vị có liên quan, triển khai ứng dụng khoa học và công nghệ trong sản xuất nông nghiệp an toàn, nông nghiệp hữu cơ, nông nghiệp sinh thái, nông nghiệp tuần hoàn quy mô nông hộ, trang trại, tổ hợp tác, hợp tác xã nhằm tận dụng triệt để các phế, phụ phẩm, chất thải trong sản xuất nông nghiệp để làm thành phân bón, thức ăn chăn nuôi…

Hỗ trợ triển khai các dự án trong lĩnh vực nông nghiệp: Các dự án ứng dụng, chuyển giao các loại giống mới chất lượng cao thích hợp với nông nghiệp đô thị, phát triển nông nghiệp hữu cơ; ứng dụng tiến bộ kỹ thuật nhằm nâng cao năng suất và chất lượng một số loại cây ăn quả, cây có múi trên địa bàn tỉnh đạt tiêu chuẩn VietGAP và gắn kết với thị trường tiêu thụ; ứng dụng và phát triển công nghệ mới, công nghệ tiên tiến trong bảo quản, chế biến cây có múi; ứng dụng máy móc, công nghệ trong phát triển ngành nghề truyền thống của địa phương; dự án ứng dụng Công nghệ 4.0 trong quản lý và sản xuất nông nghiệp.

Hỗ trợ triển khai các dự án ứng dụng công nghệ sản xuất sạch, công nghệ tiết kiệm năng lượng, công nghệ sử dụng năng lượng tái tạo, công nghệ thân thiện với môi trường… trong sản xuất nông nghiệp; triển khai các dự án dự án chuyển đổi số, ứng dụng công nghệ số vào trong sản xuất kinh doanh của các ngành hàng nông nghiệp…

Tạo điều kiện thuận lợi để các doanh nghiệp khoa học công nghệ, các đơn vị kinh tế có liên quan được tham gia xây dựng các mô hình liên kết theo chuỗi giá trị bền vững.

Bên cạnh đó, Sở KH&CN còn quan tâm, hỗ trợ Hội Nông dân trong việc tiếp cận nguồn vốn tín dụng ưu đãi, khuyến khích hỗ trợ nông dân đẩy mạnh ứng dụng tiến bộ khoa học, đổi mới công nghệ theo hướng tiến tiến, nâng cao năng suất, giải quyết việc làm lao động nhất là lao động nông thôn.❑

Thy Diễm